

Finansriktlinjer

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast antagen	Beslutsinstans
Finansriktlinjer	Riktlinjer	2025-04-28 § 116	Kommunstyrelsen
Administrationsansvarig	Version	Diarienummer	Giltig till
Kommunledningsförvaltningen	5	25KS216	2029-06-30
Dokumentinformation	Dokumentet Finansriktlinjer utgör ett komplement till Finanspolicyn och tillsammans beskriver de hur den finansiella verksamheten inom kommunkoncernen ska bedrivas		
Dokumentet gäller för	Piteå kommunkoncern		

Innehåll

Finansriktlinjer	1
1. Inledning	2
2. Medelsförvaltning	2
2.1 Placeringsalternativ	2
2.2 Likviditetsförvaltning	2
2.3 Kommunal buffertförvaltning	3
2.4 Kommunal pensionsmedelsförvaltning	3
Räntebärande värdepapper	3
Aktiefonder	4
Alternativa investeringar	4
2.5 Donationsmedelsförvaltning	4
2.6 Extern förvaltning	4
2.7 Kreditbetyg	5
2.8 Värdering av portföljer	5
3. Skuldförvaltning	5
3.1 Kortfristig likvidhantering	6
3.2 Leasingfinansiering	6
3.3 Upplåning	6
3.4 Borgen	6
Borgensavgift	6
4. Risker inom skuld- och tillgångsförvaltning	6
4.1 Finansieringsrisk	6
4.2 Ränterisk	7
4.3 Kreditrisk	7
4.4. Aktierisk	7
4.5 Valutarisk	8
4.6 Operativa risker	8
4.7 Derivat	8
5. Ordlista	8

1. Inledning

Finansriktlinjerna utgår från Finanspolicyn, som är det övergripande ramverket för den finansiella verksamheten inom Piteå kommunkoncern. Detta dokument reglerar mer i detalj hur finansförvaltningen inom kommunkoncernen ska bedrivas. Som komplement kan de kommunala bolagen besluta om kompletterande, mer detaljerade finansriktlinjer som följer beslutad Finanspolicy och Finansriktlinjer. Finansriktlinjerna ska ses över årligen och revideras vid behov.

Finansförvaltningen inom kommunkoncernen ska genomsyras av ett väl avvägt risktagande i alla led där en god intern kontroll är en viktig del. Kommunledningsförvaltningen, ekonomiavdelningen ansvarar för att till kommunstyrelsen fortlöpande rapportera om utvecklingen av medels- och skuldförvaltningen. Detta sker i ordinarie uppföljningsprocess.

Finansriktlinjerna omfattar:

- Medelsförvaltning
- Skuldförvaltning
- Risker inom skuld- och tillgångsförvaltning

2. Medelsförvaltning

Medelsförvaltningen ska bedrivas med krav på god säkerhet där finansiella risker hanteras på ett tillfredsställande sätt. Förvaring av värdepapper ska ske hos värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot och förvara värdepapper.

Medelsförvaltningen omfattar:

- Likviditetsförvaltning
- Kommunal buffertförvaltning
- Kommunal pensionsmedelsförvaltning
- Donationsmedelsförvaltning

2.1 Placeringsalternativ

Följande placeringsalternativ är tillåtna inom kommunkoncernen:

- Likvida medel

Kompletterande placeringsalternativ är tillåtna inom kommunen med beaktande av särskilda begränsningar i respektive förvaltningskategori enligt nedan:

- Räntebärande värdepapper
- Aktierelaterade värdepapper
- Värdepappersfonder
- Alternativa investeringar

2.2 Likviditetsförvaltning

Likvidförvaltningen ska säkerställa god betalningsberedskap om minst 30 dagar. Kommunen och de kommunalt helägda bolagens kassaflöden ska samordnas i koncernkontostruktur för att optimera likvidflöden. De kommunala bolagen inom kommunkoncernen ska nyttja

koncernkonton i nära samråd med Ekonomiavdelningen. Den kommunala likvidförvaltningen ska säkerställa en effektiv och kostnadsmässigt lämplig lösning för att hantera kassaflöden även i EUR, utöver SEK. Kommunstyrelsen fördelar kreditlimit för koncernvalutakonton för moderbolag Piteå Kommunföretag AB och dess dotterbolag.

Likvida medel avser:

- Obunden inlåning på konto (Swedbank och Sparbankerna, SEB, SHB, Nordea)
- Tidsbunden inlåning på konto med maximal bindningstid 12 månader (Swedbank och Sparbankerna, SEB, SHB, Nordea)

2.3 Kommunal buffertförvaltning

Buffertförvaltningen tillämpas dels för överskottslikviditet som är överskjutande inom likvidförvaltningen, dels för särskilt reserverade ändamål som planeras nyttjas inom cirka 1–3 år.

Rishtagandet inom buffertförvaltningen ska anpassas efter den bedömda placeringshorisonten. En väl diversifierad portfölj ska eftersträvas. Placeringar skall göras inom räntefonder med god kreditrating lägst investmentgrade (BBB-) eller som likvida medel såsom bankkonto och fasträntekonto.

Jämförelseindex för kategorin räntebärande värdepapper ska vara: 75% OMRX Treasury Bill Index, 25% OMRX Mortgage Bond 1-3 Y Index.

2.4 Kommunal pensionsmedelsförvaltning

Pensionsmedelsförvaltningen har till syfte att säkerställa en god finansiering av framtida pensionsutbetalningar. Placeringshorisonten är i grunden långsiktig och bedöms löpande utifrån pensionsprognoser och kommunens finansiella ställning. Målsättningen ska vara att på ett tillfredsställande sätt säkerställa likviditet för pensionsutbetalningar under en tidsperiod då kostnads- och kassaflödesmatchningen för pensionsåtagandet förväntas bli påfrestande. För att klara åtagandet ska rishtagandet i förvaltningen vara anpassat till den långa placeringshorisonten för att säkerställa en över tid tillräcklig avkastning.

Pensionsmedelsförvaltning	Normalt	Lägst	Högst
Likvida medel	0 %	0 %	20 %
Räntebärande värdepapper	30 %	25 %	55 %
Aktiefonder	60 %	45 %	75 %
Alternativa investeringar	10%	0%	20%

Likvida medel kan under kortare perioder, exempelvis i samband med omfördelning, utökningar eller speciella situationer, finnas men i normalfallet ska hela kapitalet vara investerat.

Räntebärande värdepapper

Investeringar ska göras i räntefonder. Den genomsnittliga kreditratingen för totala portföljen ska vara lägst investmentgrade (BBB-). Räntefonder med sämre kreditrating än investmentgrade (BBB-) tillåts med maximalt 20% av ränteportföljen. Räntefonder som innehåller utländska värdepapper är tillåtna upp till maximalt 30% av totala ränteportföljen.

Jämförelseindex för kategorin räntor ska vara:

- OMRX Mortgage Bond 1-3 y, 50%
- OMRX Treasury Bill Index, 50%

Aktiefonder

Enskilda bolag får inte utgöra mer än 10 % av det totala fondinnehavet. Mindre bolag (OMX Stockholm MidCap eller mindre, och därtill storleksmässigt likvärdiga bolag på andra handelsplatser) kan uppgå till maximalt 25% av det totala aktiefondinnehavet. En god geografisk spridning ska eftersträvas där andelen globala aktier bör i normalläget uppgå till 50 % av den totala aktieexponeringen.

Jämförelseindex för kategorin aktier ska vara:

- SIX SRI SWEDEN GI, 50%
- SOLACTIVE ISS ESG Screened Paris Aligned Global Index, 50%

Alternativa investeringar

Med alternativa investeringar avses finansiella tillgångar som i normalfallet har en låg korrelation mot aktiemarknaden och uppvisar ett annat avkastningsmönster än vad aktier och räntebärande placeringar gör. Som exempel på alternativa investeringar kan nämnas strukturerade produkter, råvaror, fastigheter, hedgefonder, mikrolån, infrastruktur och valutor. Hedgefonder har liksom traditionella fonder varierande risk (standardavvikelse). Den högsta tillåtna standardavvikelsen för en enskild hedgefond bör inte överstiga 10%.

2.5 Donationsmedelsförvaltning

Vid förvaltning av annan organisations medel, såsom donationsmedel, skall skriftligt avtal om förvaltningen upprättas. Kommunen eller i kommunkoncernen ingående bolag får inte åta sig förvaltningsuppdrag som innebär att risktagandet eller utfästelsen går utöver kommunkoncernens finansriktlinjer, förutom i de fall stiftelsens stadgar anger annat. Förvaltning av andra organisationers medel skall godkännas av kommunstyrelsen/bolagsstyrelsen.

I val av förvaltningsstrategi ska bedömning av placeringshorisont och syftet med placerade medel beaktas i kombination med donationsgivarens intentioner. En god riskspridning ska eftersträvas.

2.6 Extern förvaltning

Extern förvaltare (diskretionär förvaltare) anlitas främst för pensionsmedelsförvaltning. Vid anlitande av extern förvaltare av kommunens medel på kort eller lång sikt ska följande gälla:

Förvaltare av kommunens medel ska vara svenskt värdepappersinstitut som har finansinspektionens tillstånd för förvaltning av någon annans finansiella instrument.

Uppdraget ska grunda sig på skriftligt avtal där förvaltaren åtar sig att följa kommunens Finanspolicy med tillhörande Finansriktlinjer med eventuella ytterligare preciseringar som kommunstyrelsen fattar beslut om.

Om kommunen valt att anlita extern förvaltare ska denne efter varje månads utgång lämna en rapport till Ekonomiavdelningen över förvaltningen. Rapporteringen ska innehålla bland annat följande uppgifter:

Aktuellt marknadsvärde per innehav samt totalt för portföljen

Avkastningen under månaden och året i absoluta tal och jämförda med fastställt index

Förändringen av tillgångssättningen av innehavet under månaden

Procentuell fördelning mellan räntebärande värdepapper, aktier och likvida medel

Genomsnittlig löptid och räntekänslighet för innehavet av räntebärande värdepapper
Eventuellt större avvikelse från placeringsreglerna, avvikelens orsak samt vidtagen åtgärd/förslag till åtgärd

Vid extern förvaltning bör uppdraget spridas på flera parter i syfte att minimera risk.

Om extern förvaltning sker ska portföljens tillgångar förvaras hos värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring.

2.7 Kreditbetyg

Kreditbetyg för räntebärande placeringar skall vara utfärdat av Standard and Poor's eller Moodys ratinginstitut. Vid placering i fonder ska den genomsnittliga ratingen för de underliggande innehaven per fond användas. För värdepapper som saknar officiellt kreditbetyg används fondbolagets rating för värdepappret.

2.8 Värdering av portföljer

Portföljernas tillgångar värderas bokföringsmässigt utifrån principer i lagstiftning och normerande rekommendationer. Vid bedömning av limitnivåer ska värdering göras utifrån aktuellt marknadsvärde. Vid avvikelser mot fastställda limiter ska tillgångar avyttras/anskaffas så snart det kan ske med hänsyn till de risker och ekonomiska aspekter som avvikelsen medför. Om limiter överskrids skall tillgångarna säljas snarast dock med hänsyn till marknadsförutsättningarna. Motsvarande gäller om limit underskrids, varvid tillgångar köps när det lämpligen kan ske.

3. Skuldförvaltning

Upplåningen ska minimeras och får bara genomföras för att täcka finansierings- eller refinansieringsbehov i någon av kommunkoncernens verksamheter och enligt borgensramar eller låneramar beslutade av kommunfullmäktige. Upplåning ska ske genom godkända upplåningsformer och från godkända motparter. Maximal löptid för upplåning är 15 år, dock kan längre löptider användas vid långsiktiga infrastrukturella investeringar.

Godkända upplåningsformer är:

- Reverslån
- Checkkredit
- Kreditlöften
- Utgivande av certifikat, obligation eller annat löpande skuldebrev

3.1 Kortfristig likvidhantering

Externa kontokrediter hanteras av Ekonomiavdelningen inom de ramar som Kommunfullmäktige fastställt. Kommunal utlåning till dotterbolag är ej tillämpligt utöver det som sker inom ramen för koncernvalutakonton.

3.2 Leasingfinansiering

Leasing som finansieringsform är aktuellt i vissa situationer men bör generellt nyttjas med restriktivitet. Beslut om att ingå leasingavtal i kommunen fattas av Kommunstyrelsen eller av styrelsen beslutad delegat. Leasingbeslut i kommunen ska tas efter analys och samråd med ekonomiavdelningen.

Operationell leasing av personbilar finansieras som standard genom leasing utifrån att momsregelverket gör finansieringsformen som ekonomiskt fördelaktig.

3.3 Upplåning

I samband med beslut om Strategisk plan beslutar kommunfullmäktige om kommunens upplåningsramar för kommande tre år. Omsättning av befintliga lån samt nyupplåning hanteras enligt gällande delegationsbestämmelser. Extern upplåning i spekulativt syfte är ej tillåtet.

3.4 Borgen

Piteå kommun är restriktiv avseende borgensåtagande. Borgen ges som huvudprincip endast till helägt bolag/organisation eller där kommunen har ett bestämmande ägarinflytande/ägaransvar. När kommunfullmäktiges beslut att medge borgen har vunnit laga kraft får underskrift av handlingar ske i enlighet med gällande reglemente.

Kommunen har som borgensman intresse av att varje investering som finansieras genom kredit med kommunal borgen är betryggande försäkrat. Alla borgensåtaganden skall därför villkoras med ett förbehåll att låntagaren skall hålla investeringen försäkrad under hela åtagandetiden. I vissa fall kan borgensåtagande förutsätta att andra typer av säkerhet lämnas eller att kommunen genom avtal skaffar sig kontroll över gäldenärens övriga säkerheter exempelvis pantbrev i egendom.

Borgensavgift

Borgensavgift utgår till de bolag/organisation där kommunen har beslutat om beviljande av borgen. Kommunfullmäktige fastställer borgensavgift i särskilt beslut.

4. Risker inom skuld- och tillgångsförvaltning

4.1 Finansieringsrisk

Finansieringsrisk avser risken att nödvändiga krediter inte kan erhållas, eller erhållas till en väsentligt högre kostnad. Finansieringsrisk ska begränsas genom god diversifiering avseende lånens förfallostruktur.

Normportfölj - Kapitalbindning

Organisation	Målvärde genomsnitt	Avvikelse min/max	Maximal andel med förfall <12 mån
Kommun	4 år	+/- 2 år	35%
Kommunala bolag	4 år	+/- 2 år	35%

En jämn förfallostruktur ska eftersträvas.

4.2 Ränterisk

Ränterisk innebär risken för att drabbas av ökade kostnader eller minskade intäkter till följd av snabb eller oförutsedd förändring i marknadsräntorna. Ränteriskhantering ska syfta till att undvika stora och snabba förändringar av såväl ränteintäkter som räntekostnader. Detta görs huvudsakligen genom en god spridning av räntebindningstiden.

Kommunen och bolagen ansvarar var för sig för ränteriskhantering av sin låneskuld, men där kommunens ekonomiavdelning kan inta en rådgivande roll. För att begränsa ränterisken ska räntebindningen i låneportföljen fastställas enligt följande:

Normportfölj - Räntebindning

Organisation	Målvärde genomsnitt	Avvikelse min/max	Maximal andel med förfall <12 mån
Kommun	4 år	+/- 2 år	35%
Kommunala bolag	4 år	+/- 2 år	35%

En jämn förfallostruktur ska eftersträvas.

4.3 Kreditrisk

För att begränsa kreditrisker väljs motparter som bedöms som långsiktigt stabila. Följande motparter är tillåtna inom skuldförvaltningen:

- Svenska staten
- Svensk bank eller finansinstitut/försäkringsbolag
- Kommuninvest
- Europeiska Investeringsbanken (EIB)
- Nordiska Investeringsbanken (NIB)

4.4. Aktierisk

Med aktiekursrisken avses att rörelse på aktiemarknaden negativt påverkar resultatet i portföljens marknadsvärde. I avsnitt pensionsmedelsförvaltning regleras aktierisken.

4.5 Valutarisk

Upplåning i annan valuta än svenska kronor är inte tillåten. Betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras utan att det ger upphov till alltför stora kostnader.

4.6 Operativa risker

Operativa risker definieras som risker för förluster till följd av bristfälliga processer, mänskliga fel, felaktiga system eller brottslighet. Dessa risker ska minimeras genom att ha väldokumenterade rutiner, god internkontroll och för verksamheten anpassad kompetens och bemanning. IT-system ska vara säkra och tillförlitliga.

4.7 Derivat

Används ej inom kommunkoncernen.

5. Ordlista

Derivat

Riskhanteringsinstrument där värde eller pris baseras på värdet av ett underliggande värdepapper.

Diskretionär kapitalförvaltning

Förvaltaren genomför transaktioner för kunds räkning i den utsträckning och med de begränsningar som fastställts i avtal och fullmakt.

Diversifiering

Används som synonym till riskspridning. Att sprida riskerna är exempelvis att investera i olika bolag, i olika branscher och i olika länder. Målet med diversifiering är att få ned portföljens risk.

Finansiell leasing

Ett leasingavtal där de ekonomiska fördelar och risker som förknippas av ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Finansiell leasing skall tas upp som en tillgång i leasetagarens balansräkning. Ett finansiellt leasingavtal medför avskrivningar och räntekostnader som skall redovisas i resultaträkningen. Tillgången skall skrivas av enligt samma princip som gäller för andra tillgångar av samma slag.

Jämförelseindex

Ett jämförelseindex visar hur en viss marknad utvecklats i genomsnitt. Ett index kan därför fungera som en måttstock på exempelvis en fonds värdeutveckling över tid.

Koncernvalutakonto

Ett för koncernen gemensamt kontosystem. Bolagens likvida medel i koncernkontosystemet redovisas som fordringar respektive skulder mot kommunen. Koncernens samlade likviditet redovisas i kommunen.

Likvida medel

Pengar eller sådana tillgångar som lätt kan omsättas till pengar.

Limit

Riskenivå som begränsar innehav av finansiella instrument.

Löptid

Den tid som återstår till ett värdepappers förfall.

Marknadsvärde

Värdet av en tillgång (eller en hel portfölj) till marknadens rådande prisnivå.

OMRX Treasury Bill Index

Ett index utformat för att visa värdetillväxttrenden för en viss typ av passivt förvaltnad portfölj av likvida räntebärande svenska värdepapper, med kort löptid. Indexet baseras på Riksgäldskontorets officiella statistik över utgivna volymer.

OMRX Mortgage Bond 1-3 Y Index

Ett index relaterat till bostadsobligationer utgivna av bostadsinstitut.

Operationell leasing

Ett leasingavtal som inte klassificeras som finansiellt är ett operationellt leasingavtal. Leasingavtal som uppfyller kriterierna för korttidsinventarier (antas ha en nyttjandeperiod om högst 3 år) eller mindre värde (anskaffningsvärde som understiger ett prisbasbelopp) ska redovisas som operationella leasingavtal.

Rating

Av kreditvärderingsinstitut gjord bedömning av sannolikheten för att en skuld kommer att regleras på överenskommen tidpunkt. Ratinginstituten Standard & Poor's samt Moody's klassificering är utformade enligt nedan:

Långfristig rating			Kortfristig rating		
Moody's	Standard & Poor's	Fitch	Moody's	Standard & Poor's	Fitch
Aaa	AAA	AAA	P1	A1+	F1+
Aa1	AA+	AA+	P2	A1	F1
Aa2;	AA	AA	P3	A2	F2
Aa3	AA-	AA-	NP	A3	F3
A1	A+	A+			
A2	A	A			
A3	A-	A-			
Baa1	BBB+	BBB+			
Baa2	BBB	BBB			
Baa3	BBB-	BBB-			

SIX SRI SWEDEN GI

Ett index konstruerad för att återspegla marknadsutvecklingen för alla bolag noterade på Nasdaq Copenhagen, Nasdaq Helsinki, Nasdaq Stockholm och Oslobörsen som uppfyller moderna standarder för sociala, miljömässiga och etiska kriterier i relation till hållbarhet och företagsansvar.

SOLACTIVE ISS ESG Screened Paris Aligned Global Index

Ett index som syftar till att följa olika storlekar och regionala segment av den nordiska aktiemarknaden. De underliggande tillgångarna väljs ut på ett sådant sätt att den resulterande jämförelseportföljens utsläpp av växthusgaser är i linje med det långsiktiga globala uppvärmningsmålet i Parisavtalet om klimatförändringar, och endast omfattar företag som verkar i enlighet med marknadsstandarder för ansvarsfullt företagande (normbaserad forskning) och kontroversiella vapen.